

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/35/2016
Identifikačné číslo spisu: 1111245041
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Šramková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1111245041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky U. G., bytom V., zastúpená spoločnosťou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO : 35 955 341, v mene ktorej koná konateľ JUDr. Daniel Futej, proti odporkyni Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, o zaplatenie náhrady škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 224/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 175/2015 a sp. zn. 7 Co 176/2015 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 175/2015, 7 Co 176/2015 v časti výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie proti časti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 175/2015, 7 Co 176/2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa z 26. januára 2015 č. k. 15 C 224/2011-232 o d m i e t a .

Odôvodnenie

Navrhovateľka sa v konaní domáhala náhrady škody, ktorá jej vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej aj „NBS“) pri výkone bankového dohľadu nad Podielovým družstvom slovenské investície (ďalej aj „Družstvo“). Poukázala na to, že bola členkou Družstva, ktoré od svojich členov zhromažďovalo peňažné prostriedky a zabezpečovalo ich zhodnocovanie v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 566/2001 Z. z.“). Družstvo pri tom využívalo služby obchodníka s cennými papiermi - spoločnosti Capital Invest, o. c. p. (ďalej aj „OCP“). NBS mala podľa zákona č. 566/2001 Z. z. a zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 747/2004 Z. z.“) vykonávať dohľad nad Družstvom a OCP, jej postup ale nebol riadny. NBS nekonala v súlade so zákonom č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej aj „zákon č. 566/1992 Zb.“) a napriek tomu, že vedela o nedostatkoch v ich činnosti,

neprijala včas účinné opatrenia na ich odstránenie a na hroziacu škodu neupozornila ani Družstvo, ani jeho členov. Pokiaľ by riadne vykonávala bankový dohľad, boli by finančné prostriedky navrhovateľky nielen chránené, ale aj zhodnotené. V dôsledku zanedbania náležitého bankového dohľadu vznikla navrhovateľke škoda, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) zodpovedá štát.

Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 25. novembra 2014 č. k. 15 C 224/2011-203 zamietol žalobu navrhovateľky a zároveň rozhodol, že nepožiada Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a návrh navrhovateľky na prerušenie konania zamietol. Odporkyni trovy konania nepriznal. Návrh navrhovateľky na začatie prejudiciálneho konania posúdil aj ako návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a dospel k záveru, že návrh navrhovateľky nie je dôvodný, nakoľko navrhovateľka nežiadala o výklad platnosti právneho aktu Európskej únie a tiež preto, že zodpovedanie prejudiciálnych otázok navrhovateľky nie je pre rozhodnutie súdu potrebné. Na odôvodnenie rozhodnutia vo veci samej uviedol, že navrhovateľka v konaní nepreukázala existenciu predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., na vyvodenie ktorej je potrebné kumulatívne, t. j. súčasné splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok, keď nepreukázala vznik škody, namietaného nesprávneho úradného postupu, a tým ani vznik príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom. Navrhovateľka podala proti tomuto rozsudku odvolanie.

Súd prvého stupňa uznesením z 26. januára 2015 č. k. 15 C 224/2011-232 uložil navrhovateľke podľa položky 7a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej aj „sadzobník“), prílohy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej aj „zákon o súdnych poplatkoch“) povinnosť zaplatiť súdny poplatok 2 0 Eur za odvolanie. Toto uznesenie napadla navrhovateľka odvolaním.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 175/2015 a sp. zn. 7 Co 176/2015 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a napadnuté uznesenie č. k. 15 C 224/2011-232 z 26. januára 2015 potvrdil a odporkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Družstva. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je nesprávny postup štátu zastúpeného Národnou bankou Slovenska. Odvolací súd preskúmal vec aj z hľadiska odvolania navrhovateľky podaného proti uzneseniu o zaplatení súdneho poplatku za podané odvolanie a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Uviedol, že v zmysle položky č. 7a sa podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom spolplatňuje súdnym poplatkom vo výške 20 €, pričom poukázal na to, že je bezvýznamné, kedy bol podaný návrh na začatie konania, keďže zákonodarca rozlišuje medzi návrhom na začatie konania, odvolaním, dovolaním, podaním, ktoré sú z hľadiska zákona o súdnych poplatkoch samostatnými poplatkovými úkonmi, nezávisle od seba idúcimi, čomu podľa odvolacieho súdu nasvedčuje aj § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého, ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie, ktoré odôvodnila podľa § 237 písm. f/ O. s. p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O. s. p. Navrhovateľka namietala, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ktorú vyvodzovala z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je svojvoľné, arbitrárne a formalistické, a z toho dôvodu nepreskúmateľné. Odvolací súd podľa neho neprípustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, alebo ju ani nespomenul. Navrhovateľka nesúhlasila s právnym záverom súdov oboch stupňov o nepreukázaní nesprávneho úradného postupu odporkyne; naopak v konaní bolo podľa nej preukázané

zanedbanie a nevykonávanie zákonného dohľadu nad dohliadanými subjektmi. Navrhovateľka ďalej argumentuje tým, že odvolací súd, rovnako aj súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nezohľadnili, resp. nevyhodnotili navrhovateľkou správne navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu PDSI o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť navrhovateľky ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010. K uloženej poplatkovej povinnosti navrhovateľke za podané odvolanie uviedla, že predmetné konanie bolo vecne oslobodené od súdnych poplatkov. Z týchto dôvodov žiadala, aby dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň podala aj návrh na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu označila dovolacie námietky navrhovateľky za nedôvodné, rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhla dovolanie zamietnuť alebo odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolania smerujú proti rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

I. K dovolaniu navrhovateľky proti rozsudku odvolacieho súdu z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 175/2015, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby:

V danom prípade je dovolaním navrhovateľky napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti. Nie je tak napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. (procesne) prípustné.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba ale zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľky o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Navrhovateľka existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Navrhovateľka v dovolaní namieta, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím

možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

Pokiaľ navrhovateľka namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O. s. p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p., pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (vid' tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

A k s ú d v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 O. s. p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

K námietkam navrhovateľky týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (vid' § 237 ods. 1 O. s. p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v t o m zmysle, ž e i c h považuje za relevantný dovolací dôvod (vid' ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorý možno uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia.

Prihliadajúc na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., a preto ho možno považovať za preskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (1/ čoho sa žalobca domáha a z akých dôvodov, 2/ aké je stanovisko žalovanej k žalobe, 3/ aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, 4/ aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), 5/ aké právne normy na vec aplikoval, 6/ ako tieto normy vyložil, 7/ ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, 8/ aké právne závery vyplývajú vo vzťahu k podanej žalobe), súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa naplňujú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 2 O. s. p. Ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke.

V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu

prvého stupňa. Odvolací súd sa stotožnil a je odôvodnením rozhodnutia prvostupňového súdu, pre zdôraznenie jeho správnosti poukázal na uvedené skutočnosti. Vysporiadal sa aj s odvolacími námietkami navrhovateľky.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa zrozumiteľne a podrobne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, a tým aj odvolacieho súdu v uvedenom rozsahu (viď v podrobnostiach odôvodnenia rozsudkov), nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

Obsah rozhodnutí nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila (ako výnimka) druhá veta Stanoviska prijatého Občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015.

Dovolací súd preto uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania navrhovateľky.

2. Navrhovateľka v dovolaní uplatňuje aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (súdom vyčíta, že konanie pred nimi trpí inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci a ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci). Jedná sa o predovšetkým o časť dovolania v ktorej argumentuje, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci, nezistili rozhodné skutočnosti pre rozhodnutie, na niektoré dôkazy neprihliadli, iné nesprávne vyhodnotili, alebo ich nevykonali. K týmto argumentom v dovolaní dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na navrhovateľkou uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

3. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 O. s. p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch.

V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

V danom prípade obsah spisu potvrdzuje, že navrhovateľka podala odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 25. novembra 2014 č. k. 15 C 224/2011-203 a odporkyňa podala v o vzťahu k tomuto odvolaniu svoje vyjadrenie obsahujúce riadnu skutkovú a právnu argumentáciu z 28. januára 2015, ktoré bolo na súd prvého stupňa doručené 30. januára 2015, avšak protistrane, t. j. navrhovateľke

ako odvolateľke doručené nebolo, z čoho vyplýva, že s ním nebola oboznámená.

ESLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Na tom nič nemení, že v preskúmvanej veci ide iba o jeden z viacerých (mnohých ďalších) prípadov, v ktorých je žalujúca strana zastúpená rovnakou advokátskou kanceláriou a že procesné úkony oboch sporiacich sa strán (napríklad žaloba, vyjadrenie k žalobe, odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu, dovolanie, vyjadrenie k dovolaniu) bývajú podobné alebo až identické. Niet pochýb o tom, že navrhovateľke mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením odporkyne k odvolaniu a že faktickým procesným postupom odvolacieho súdu bola navrhovateľke táto možnosť upretá.

Najvyšší súd teda prihliadol na vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorá sa vyskytla v štádiu odvolacieho konania v podobe nedoručenia vyjadrenia odporkyne k odvolaniu navrhovateľky.

Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom znamenajúce porušenie práv na spravodlivý proces zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, najvyšší súd podľa § 243b ods. 1 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úlohou odvolacieho súdu bude doručiť vyjadrenie odporkyne k odvolaniu navrhovateľky a až po vykonaní tohto procesného úkonu bude možné pokračovať v odvolacom konaní.

II. K dovolaniu proti časti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa z 26. januára 2015 č. k. 15 C 224/2011-232, dovolací súd uvádza, že tento výrok, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (por. § 223 O. s. p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolanie navrhovateľky nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nevyplýva.

Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť dovolania navrhovateľky zakladalo, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O. s. p.

Navrhovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Navrhovateľka namietala, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Pokiaľ navrhovateľka vyvodzuje procesnú vadu konania vymenovanú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. z toho, že jej - ako tvrdí - bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože legitímne očakávala, že súdne konanie nebude spoplatnené (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) a že jej boli vyrubené súdne poplatky v rozpore so zákonom, lebo konanie v danej veci bolo oslobodené od súdnych poplatkov, dovolací súd uvádza, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa účastníkovi neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať.

V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o odňatie možnosti účastníka konania konať pred súdom ide tiež v prípade procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník (vec) bol/a od platenia súdneho poplatku oslobodený/á (viď R 50/1997, I. ÚS 1/2000). V danej veci však o takýto prípad nešlo (konanie nebolo zastavené), aj vzhľadom k tomu, že odvolací súd riadne prejednal odvolanie podané navrhovateľkou vo veci samej. Navrhovateľka tak mala právo domáhať sa ochrany svojich práv na súde vyššieho stupňa na základe riadneho opravného prostriedku a zo strany súdov nižšieho stupňa, ktoré rozhodli o poplatkovej povinnosti navrhovateľky, nedošlo k odopretiu jej práva na prístup k súdu garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého porušenie by malo za následok odňatie možnosti navrhovateľky konať pred súdom a zakladalo by procesnú prípustnosť podaného dovolania.

Najvyšší súd už vo viacerých uzneseniach (viď napríklad uznesenia zo 14. mája 2015 sp. zn. 3 Cdo 468/2014, z 13. augusta 2015 sp. zn. 3 Cdo 536/2015, zo 7. októbra 2015 sp. zn. 3 Cdo 688/2015), ktoré sa týkali skutkovo a právne obdobných vecí a žalujúcu stranu zastupovala tá istá advokátska kancelária, uviedol, že samotným vyrubení súdneho poplatku sa účastníkovi neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jej možnosti pred súdom konať.

K námietke navrhovateľky, že iný senát odvolacieho súdu rozhodol v inom skutkovo a právne totožnom prípade odlišne, čím nebol dodržaný princíp predvídateľnosti súdneho rozhodovania, ako aj zásady právnej istoty, dovolací súd uvádza, že dovolacia námietka o odňatí možnosti navrhovateľky konať pred súdom tým, že rozhodnutie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok bolo podľa jej názoru prekvapivé, nebola opodstatnená.

Občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy.

Za prekvapujúce je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietať správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie dovolacieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane - súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia o poplatkovej povinnosti navrhovateľky za podané odvolanie na rovnakých skutkových a právnych záveroch.

Navrhovateľka tvrdí, že súdy nezohľadnili tú skutočnosť, že vecné oslobodenie sa vzťahuje na predmetné konanie ako celok, teda aj na podanie odvolania, a to bez ohľadu na to, že kedy bolo odvolanie podané, pretože právne relevantné je to, že celé konanie bolo začaté do času, kedy bolo toto konanie vecne oslobodené od platenia akýchkoľvek súdnych poplatkov, teda do 1. októbra 2012. V tejto časti namieta nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorom spočíva napadnuté rozhodnutie. Nesprávne právne posúdenie (pokiaľ k nemu vôbec došlo) ale nezakladá prípustnosť dovolania. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania proti uzneseniu.

Vzhľadom na to, že v konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej navrhovateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O. s. p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie navrhovateľky proti uzneseniu

Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2015 sp. zn. 7 Co 176/2015 (tej časti, ktorá sa týka poplatkovej povinnosti navrhovateľky) podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne odvolací súd aj o trovách tohto dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.